

Ніла ІВАНЕНКО,
Микола БІЛОКОПИТОВ (фото)

Слава чарівникам, що дарують шедеврам друге життя!

Національний музей Тараса Шевченка презентував унікальну виставку: «Минуле, врятоване для майбутнього: відроджені святині національного історико-культурного надбання». Якщо точніше, презентував він її разом із Національним науково-дослідним реставраційним центром України, до 75-річчя якого, власне, й приурочено експозицію.

У переліку звітних ювілейних заходів центру цей – найдивовижніший. Парад повернутих до життя шедеврів світової культури охоплює часову дистанцію від античності до минулого століття включно. Географія експонатів вражає. Адреси, за якими вони дислокуються нині, нагадують про ґрунтовну підготовчу працю організаторів. Більш як 60 музеїв країни демонструють найцінніше зі своїх фондів. Це, приміром, національні музеї: Тараса Шевченка, мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків, художній, історії України, українського народного декоративного мистецтва, Києво-Печерський заповідник, Львівська галерея мистецтв. А також поважні заклади Луганська, Одеси, Харкова, Чернігова, Луцька, Дніпропетровська, Житомира, Кіровограда...

Незбагненність технік і технологій, глибинність науково-дослідної роботи свідчать про реставраторів як про спільноту посвячених, надприродно обдарованих особистостей. Від усвідомлення сказаного температура вражень росте.

Відвідувачеві виставки передусім потрібно, аби його око не засинало під час перегляду. На цій виставці такого ніколи не станеться. Біля кожного предмета розміщено його зображення до реставрації. Експонати ніби беззвучно розповідають власні історії. У багатьох випадках майстри-рятувальники створили майже втрачений раритет із нічого. Взяти бодай легендарний стародрук – «Апостол» Івана Федорова (1574), або гаптовану золотими нитками плащаницю (XVII ст., Молдово-Валахія), або червонофігурний кратер (400 р. до н. е., Греція). Приковує погляд фрагмент інтер'єру Троїцького собору в Чернігові (1911). А втім, і весь розділ сакрального мистецтва, в якому постають у всій своїй величчю Ікона «Богородиця з Немовлям Христом» (XVII ст.), «Георгій Побідоносець» (1667), срібна шата кіота Чернігівської Троїцько-Іллінської Богоматері (1695), скульптури «Святий» і «Пророк» Сисоя Шалматова з Троїцької церкви с. Чоповичі на Житомирщині (1774)...

Магнетизує «східна» кімната, де, зокрема, бачимо відроджені китайські лубки XIX–XX ст. Живописна та графічна глава експозиції чи не найбагатша. У різні роки дістали друге життя, а нині прибули на виставку чудові картини Поленова, Рєпіна, Шишкіна, Котарбінського, Кіпренського...

Знайшлося тут місце і чудовим меблям (чого лишень варте жовте крісло з лебедями XVIII ст., Росія), і мапам (ґрунтова карта Чернігівської губернії 1887 р., тканина, дерево, папір, кольоровий друк), і посуду (волають про технічно складне відновлення порцелянові вазі російського заводу Міклашевського (XIX ст.) та венеційській скляно-бронзові вазі (XVII ст.).

У повітрі витає щире захоплення. А разом із ним – подяка реставраторам за їхні творчі подвиги заради майбутніх поколінь. Недарма на презентації виставки спостерігався аншлаг, якого давненько в столиці не було навіть на відкриттях найрозрекламованих проєктів.

